Senatores Romani, qui fuerint inter a. 244 et a. 284

Dissertatio inauguralis

quam

consensu et auctoritate

amplissimi philosophorum ordinis

in

litterarum universitate

Friderica Guilelma Berolinensi

ad summos in philosophia honores rite impetrandos

scripsit

Adolfus Parisius
Brandenburgensis

Promotio sollemnis habebitur 14. Iun. 1916.

De dissertatione probanda ad ordinem rettulerunt professores publici ordinarii

Otto Hirschfeld.

Eduardus Meyer.

Typis expressit Aemilius Ebering, Berolini, Mittelstr. 39.

Dispositio.

	pag.
I. Praefatio	7
II. Laterculus senatorum	
1. quos senatores fuisse certum vel probabile sit	8
2. de quibus dubitandum sit	24
III. Quaestiones	
1. de familiis senatorum	
a) de patriciis senatoribus	28
b) de senatoridus gentium iam saeculo p. Chr. n. II aut antea in senatu obviarum	30
c) de novis familiis	33
2. de patria senatorum	34
IV. Additamenta	
1. de provinciis, quibus senatores praeerant	43
2. de praefectis praetorio senatoriis	50

Senatores Romani, qui fuerint inter a. 244 et a. 284.

I. Praefatio.

Waltharius Thiele in libro, qui inscribitur: de Severo Alexandro imperatore (Berol. 1909; citetur Thiele), laterculum eorum qui Severo Alexandro imperante in senatu fuerunt composuit. Addidit viros, qui inter a. 235 et a. 250 magistratibus praetoriis consularibusque functi sunt. In his laterculis continentur senatores quoque omnes, qui fuerunt temporibus Maximini Gordianique tertii. His adiungam laterculum eorum qui erant senatores inter a. 244 et a. 284, id est temporibus, quae fuerunt inde ab excessu Gordiani tertii usque ad initium imperii Diocletiani. Priorum et posteriorum temporum senatorum eos solos attuli, quos inter a. 244 et a. 284 in senatu fuisse certum est. Hac in re exquirenda inprimis usus sum Prosopographia Imperii Romani.

Senatores in duas series distribui. Altera continentur ii quos iis annis in senatu fuisse certum vel probabile est. Altera enumerabuntur ii, de quibus dubitandum est. Deinde in quaestiones vocabo familias senatorum et patriam, postremo tractabo de provinciis, quae a senatoribus administrabantur, et de praefectis praetorio ordinis senatorii.

II. Laterculus senatorum

1. quos senatores fuisse certum vel probabile sit.

1. Fulvius Aemilianus, cos. ord. I a. 244 cos. ord. II a. 249. Prosop. II, 92, 359; videtur ex posteris L. Fulvii Gavii Numisii Petronii Aemiliani, patricii Marco et Vero imperantibus (II, 93, 367), filius fortasse L. Fulvii Gavii Numisii Petronii Aemiliani, praet. cand. sub Alexandro (II, 93, 366).
2. Ti. Pollenius Armenius Peregrinus. (Armenius Peregrinus: fasti; plena nomina in titulo apud Stein, Arch. epigr. Mitt. 19, 1896, p. 150.) I, 135, 869. cos. ord. a. 244; filius, ut videtur, L. Armenii Peregrini, fr. Arv. et praet. a. 213 (I, 135, 868), et a Pollenio Auspice (III, 60, 410) adoptatus. cf. Stein l. c. et Thiele, p. 86.
3. Au[rel]ius Artemidorus, clar. vir, curator alvei Tiberis et cloacarum urbis. I, 197, 1212.
4. Clodius Pompeianus, consularis aedium sacrarum a. 244. I, 418, 927. Titulus, qui ad eum pertinet (IGI 1045), Graece scriptus est; itaque fortasse Claudius Pompeianus, ex posteris Ti. Claudii Pompeiani cos. II a. 173 (I, 393, 768), et idem Claudius Pompeianus, cos. a. 231 (I, 393, 767), cf. Groag, R. E. IV 1, p. 82.
5. P. Licinius Valerianus, a. 253 imperator factus, a. 238 iam consularis, a. 251 a senatu censor electus. cos. suff. a. inc., cos. II ord. a. 254, cos. III ord. a. 255, cos. IV ord. a. 257. II 286, 178.

6. Imp. Caesar M. Iulius Philippus Aug., praef. praet. Gordiani, cos. ord. a. 245, cos. II a. 247, cos. III a. 248. II 204, 307.
7. Imp. Caesar M. Iulius Philippus vel Severus Philippus Aug., cos. I a. 247, cos. II a. 248; filius eius qui praecedit. II, 205, 308.
8. Severianus, imp. Philippi affinis, frater, ut videtur, uxoris eius Marciae Otaciliae Severae; exercitibus Moesiae et Macedoniae praepositus. III, 231, 440.
9. Coelius Martialis, clar. vir (C. VIII, S. 20 449) vel idem vel pater est T. Coel(ius) Mar(tialis), egregius vir a. 244 (C. VIII, 10 907 et 20 429). I, 432, 996.
10. Coelius Senecio, clar. vir, frater eius qui praecedit. I, 433, 998.
11. D. Simonius Proculus Iulianus, praeses Thraciae inter a. 235 et 238, leg. Maximini Arabiae (Bull. du Com. des trav. hist. 1904, p. 19, n. 27, p. 23, n. 35), praef. urbi ante a. 254, sed post Gordiani aetatem, ut videtur. cf. III, 248, 529.
12. Prast(ina) Messalinus, leg. Moesiae inf. sub Philippis. III, 93, 685.
13. C. Messius Quintus Traianus Decius, a. 249 imperator factus; iam sub Philippis senator (fortasse leg. pr. pr. prov. Tarraconensis a. 238), cos. suff. a. incerto, cos. II ord. a. 250, cos. III ord. a. 251. II, 368, 373.
14. L. Egnatius Victor Lollianus, proconsul Asiae per tres annos, anno tertio sub Philippo, praef. urbi a. 254. II, 34, 30.
15. Titianus, cos. ord. a. 245 cum Philippo imp. III, 326, 186; fortasse idem C. Maesius Aquillius Fabius Titianus, clar. vir, cos., civis et patronus coloniae Himereorum Thermitanorum, et Maesius Fabius Titianus, clar. puer, qui a. 197 una cum sorore Severo et Caracallae titulos dedicavit in Sicilia. II, 322, 58 et C. X, 7343, 7345.
16. C. Al.... Albinus, cos. ord. a. 246. I, 44, 338.

17. C. Bruttius Praesens, cos. ord. a. 246. I, 241, 140.
18. Sex. Furnius Publianus, leg. pr. pr. Thraciae sub Philippo, ante a. 247. Kalinka, Ant. Denkm. in Bulgarien n. 64—67.
19. Cl(audius) Herennianus, leg. Dalmatiae a. 247. I, 380, 708.
20. Aur(elius) ...., leg. Arabiae sub Philippo, ut videtur cf. Rev. bibl. 1905, p. 94.
21. Antonius Memmius Hiero, leg. Cappadoriae sub Philippis. I, 101, 679. Idem fortasse M. Antonius Mem . . ., quaestor Lyciae Pamphyliae, praetor, praef. aerarii. I, 101, 678.
22. L. Naevius Aquilinus, cos. ord. a. 249. II, 396, 2.
23. Vettius Gratus, cos. ord. a. 250. III, 412, 328. frater C. Vettii Grati Attici Sabiniani, cos. ord. a. 242. III, 411, 322.
24. Iulius Proculus Quintilianus, proconsul Asiae a. 249 et 250. II, 209, 335. filius, ut videtur, Q. Iulii Proculeiani, leg. Cappadociae a. 231: Comptes-rendus de l'acad. des inscr. 1905, p. 348.
25. M. Iun(ius) Valerius Nepotianus, praeses prov. Galatiae Pontique, fortasse etiam Paphlagoniae cf. C. III, 14 184[25].
26. Q. Herennius Etruscus Messius Decius Caesar (postea Augustus); filius maior imp. Decii; cos. ord. a. 251; periit cum patre. II, 136, 73.
27. C. Valens Hostilianus Messius Quintus, filius minor Decii imp., post mortem patris a Gallo imperatore adoptatus, imperator creatus paulo post mortuus est. III, 348, 8. Idem sine dubio Severus Hostilianus: post Gordiani mortem imperator Romae creatus, paullo post decessit ex morbo: Zonoras 12, 18. (III, 233, 55 a.)
28. Iulius Valens. II, 217, 399. Decio Romam digresso cupientissimo vulgo imperium cepit: Victor Caes. 29, 3. Sub Decio Romae tyrannus: Polem. Silv. (ap. Mommsen, chron. min. I, p. 521). Sub Decio imperator factus:

Victor ep. 29, 5. Idem sine dubio Valens, avunculus aut avunculus magnus Valentis, qui sub Gallieno imperavit (n. 71); imperator appellatus in Illyrico et post paucos dies occisus: vit. trig. tyr. 20, cf. 31, 8. III, 348, 6.

29. Messala, praeses Achaiae sub Decio: vita Claudii 16. II, 366, 365.

30. Optimus (nomen omnino corruptum), proconsul Asiae sub Decio a. 250 et 251. II, 437, 84. Eum appellatum esse Aristum — Flavium Aristum — et in actis (sancti cuiusdam Maximi) ex Graeco in Latinum sermonem versis cognomen demum factum esse Optimum probabiliter coniecit Dessau (cf. II, 437, 84).

31. L. Priscus, praeses Macedoniae sub Decio, imperator factus, mox occisus: Victor 29. III, 97, 723.

32. C. Va[l(erius) Te]rtull[u]s, leg. Cappadociae sub Decio, ut videtur. C. III, S. 13644.

33. C. Vibius Trebonianus Gallus, clar. vir, imperante Decio legatus, ut videtur, Moesiae inf., mortuo Decio imperator factus; cos. suff. a. inc., cos. II ord. a. 252. III, 426, 403.

34. Iulius Quintianus, medio fere saec. III consularis. II, 211, 339.

35. Septimius Odaenathus, *(ὁ λαμπρότατος συγκλητικός)* princeps Palmyrenorum, occisus a Rufino (n. 42) c. a. 251. III, 209, 338.

36. Septimius Haeranes *(ὁ λαμπρότατος συγκλητικός)*, filius eius qui praecedit, princeps Palmyrenorum III, 208, 329.

37. Septimius Odaenathus, frater minor eius, qui praecedit, rex Palmyrenorum, imperator Orientis totius fere factus, maritus Zenohiae, occisus a. Gallieno a. 266 aut 267. III, 210, 339. cf. Bull. du Comité des travaux historiques 1903, Nov., p. IX.

38. I(ulius) A(urelius) Septimius Vaballathus Athenodorus, filius eius, qui praecedit, imperium tenebat usque ad a. 271. III, 215, 347.

39. C. Vibius Afinius Gallus Veldumnianus Volusianus, filius imp. Galli, Caesar appellatus a. 251 cum patre, cos. ord. a. 252, cos. II ord. a. 253, occisus cum patre. III, 418, 376.
40. Maximus, cos. ord. a. 253 cum Volusiano Aug. II, 358, 308 (cf. n. 54).
41. M. Aemilius Aemilianus, sub Gallo Moesiae (inf.) praepositus a. 253, postea imperator a senatu agnitus est; cos. suff. a. inc., siquidem consulatum ante imperium obtinuerit. I, 25, 213.
42. Rufinus, Septimium Odaenathum (n. 35) interemit c. a. 251, leg. Syriae Phoenices aut Arabiae (cf. III, 139, 108). Eum legatum Arabiae fuisse probabilius est, nam idem esse potest Coc(ceius?) Rufi[nus], leg. Arabiae: tit. Arabicus apud Lebas-Waddington 2070 (I, 430, 977).
43. A. Vergilius Maximus, leg. Cappadociae sub Gallo et Volusiano. III, 403, 280.
44. Veturius Veturianus, leg. trium Augustorum (Valeriani, Gallieni, Valeriani) pr. pr. prov. Numidiae a. 253. III, 417, 364.
45. Imp. Caesar P. Licinius Egnatius Gallienus Aug., filius Valeriani, cos. ord. I a. 254, cos. II a. 255, cos. III a. 257, cos. IV a. 261, cos. V a. 262, cos. VI a. 264, cos. VII a. 266. II, 278, 135.
46. (Licinius) Valerianus, frater eius qui praecedit. cos. II ord. a. 265 cum Lucillo. II, 286, 177.
47. Desticius Iuba, leg. Britanniae inter a. 253 et 259. II, 7, 46.
48. Vitulasius Laetinianus, leg. leg. II. Augustae inter a. 253 et 259. III, 457, 530.
49. C. Iulius Volusenna Rogatianus, proconsul Asiae a. 254. II, 221, 415.
50. Rogatianus, senator, auditor Plotini: Porphyr. de vita Plot. c. 7; plane incertum, num idem qui praecedit. Hoc loco affero alium auditorem Plotini:
51. Arruntius Marcellus, senator. I, 146, 940.

52. Valerius Maximus, praef. urbi a. 255. III, 361, 81 (cf. n. 54).
53. M. Acilius Glabrio, cos. ord. a. 256. I, 8, 58.
54. L. Valerius Maximus, cos. ord. a. 256. III, 361, 84. potest idem esse L. Valerius Publicola Balbinus Maximus, cos. ord. (III, 376, 121), sed pari iure potest fuisse unus ex Maximis, coss. a. 232, a. 233, a. 234, a. 253. Incertum an hic Valerius Maximus, praef. urbi a. 255 (n. 52).
55. Nummius Albinus, praef. urbi a. 256. II, 420, 180. Idem, ut videtur, M. Nummius Ceionius Annius Albinus, praetor urbanus (II, 420, 185) et Ceionius Albinus, praef. urbi sub Valeriano (epistula ficticia: vita Aureliani 9. I, 325, 497) et Albinus, cos. II ord. a. 263, fasti.
56. Petronius Victorinus, clar. iuvenis, honoratus tabula aenea Pisaurensi a. 256. III, 31, 235.
57. Aspasius Paternus, proconsul Africae a. 257. I, 169, 1047; potest idem esse Paternus, cos. ord. a. 233 (III, 15, 115) et Paternus, cos. II a. 268 (n. 87) et Paternus, praef. urbi a. 264—266 (n. 81).
58. Egnatius Sattianus, clar. vir, patronus collegii cuiusdam Beneventani cooptatus a. 257. II, 33, 27.
59. C. Iunius Donatus, praef. urbi a. 257, cos. II ord. a. 260. II, 236, 489. Idem, ut videtur, Iulius Donatus, praef. urbi a. 259, cod. Gregor. 2, 3, 1 (II, 189, 195); nam cum teste laterculo praefectorum urbi a. 258—260 praefectus fuerit Cornelius Saecularis (n. 63), ‘videtur error subesse et cogitari potest de Iunio Donato, praef. urbi a. 257.‘
60. Nonius Gratilianus, clar. vir, patronus collegii cuiusdam Beneventani cooptatus a. 257. II, 412, 107.
61. Bassus, cos. ord. a. 258 cum Tusco: fasti.
62. M. Nummius Tuscus, cos. ord. a. 258. II, 421, 188. Idem, ut videtur, Memmius Tuscus, cos. ord. sub Valeriano. II, 365, 346.

63. P. Cornelius Saecularis, cos. II a. 260, praef. urbi a. 258—260. I, 462, 1170.
64. Galerius Maximus, proconsul Africae a. 258, successor Aspasii Paterni (n. 57). II, 106, 14.
65. Aemilianus, cos. ord. a. 259. I, 24, 203.
66. Bassus, cos. ord. a. 259. I, 231, 62.
67. Iulius Agrippinus, vir clar., sponsus filiae Avinii (?) Octaviani, cui rescripserunt a. 259 imperatores Valerianus et Gallienus: cod. Gregor. 2, 1, 1. II, 164, 90.
68. C. Macrinius Decianus, leg. pr. pr. Valeriani et Gallieni Numidiae a. 260, leg. Norici. II, 313, 17.
69. M. Aelius Aurelius Theo, leg. Valeriani et Gallieni pr. pr., praeses Arabiae. I, 14, 114.
70. Antoninus Gallus, cos. suff. sub Valeriano. I, 91, 631.
71. Valens, temporibus Valeriani et Gallieni apud Macedones imperator appellatus, proconsul Achaiae. III, 348, 7 (cf. trig. tyr. 19, 1, vit. Gallieni 2, 2). Idem sine dubio Iulius Valens, qui sub Gallieno Achaiam proconsulari imperio regens sumpsit imperium. II, 217, 399.
72. . . . . us Maximillianus[1], proconsul Asiae temporibus Valeriani et Gallieni: tit. apud Buresch, Aus Lydien p. 90 seq. Eum illis temporibus proconsulem fuisse Buresch coniecit, propterea quod in nummis Sardianis illorum temporum memoratur Dom. Rufus quidam, qui fortasse idem est atque Dom. Rufus in hoc titulo memoratus.
73. P. Licinius Cornelius Valerianus Caesar, Gallieni filius maior, Caesar factus ab avo, Augustus, in Gallia interfectus. II, 273, 124.
74. P. Licinius Cornelius (vel Cornelius Licinius) Saloninus (vel Saloninus Valerianus) Caesar. Gallieni filius minor. II, 273, 123.

1.) fortasse Marcius Maximillianus et idem P. Marcius Maximillianus patronus Canusinorum a. 223 (II. 338, 172)

75. Ingenuus, sub Gallieno Pannonias regebat, imperator factus a. 258 aut 260, a. Gallieno occisus. II, 152, 18.
76. T. Petronius Taurus Volusianus, praef. praet., eminentissimus vir; cos. ord. a. 261, praef. urbi a. 267—268. III, 30, 231.
77. L. Publius Petronius Volusianus, clar. vir, quaestor, praetor, cos., filius, ut videtur, eius qui praecedit. III, 31, 239.
78. Faustinianus, cos. ord. a. 262. II, 56, 93.
79. Dexter, cos. ord. a. 263. II, 8, 53.
80. Saturninus, cos. ord. a. 264. III, 176, 163.
81. Paternus, praef. urbi a. 264—266. III, 15, 118; fortasse idem Aspasius Paternus, proconsul Africae a. 257 (n. 57) aut unus ex Paternis, coss. a. 267, a. 268, a. 269; vix Nonius Paternus, cos. II ord. a. 279 (n. 130).
82. Lucillus, propinquus Gallieni, cos. ord. a. 265. II, 305, 294.
83. Sabinillus, cos. ord. a. 266. III, 153, 15.
84. Arcesilaus, cos. ord. a. 267. I, 126, 829.
85. Paternus, cos. ord. a. 267. III, 15, 116.
86. Marinianus, puer ex domo Valeriani, filius fortasse Marinianae, mulieris ex domo Valeriani, fortasse ipsius uxoris ante imperium eius defunctae, cos. ord. a. 268. II, 344, 213.
87. Paternus, cos. ord. II a. 268. III, 15, 117; fortasse idem Paternus cos. ord. a. 267 (n. 85) aut Aspasius Paternus (n. 57) aut Paternus, cos. ord. a. 233 (III, 15, 115).
88. Achaeus, leg. Palaestinae sub Gallieno (ca. a. 260). I, 5, 29.
89. Asturius, vir ordinis senatorii aetate Gallieni. I, 171, 1053.
90. L. Mes . . ., proconsul Africae sub Gallieno. II, 366, 359.
91. Vibius Passienus, proconsul Africae temporibus Gallieni. III, 423, 391.
92. Imp. Caesar M. Aurelius Claudius Aug., cos. ord. a. 269. I, 199, 1227.
93. Paternus, cos. ord. a. 269: fasti.

94. M. Aurelius Claudius Quintillus, frater imp. Claudii, post mortem eius imperium arripuit, paulo post occisus. I, 200, 1229.
95. Flavius Antiochianus, praef. urbi a. 269, a. 270, a. 272, cos II ord. a. 270 cum Orfito. II, 63, 141.
96. Sallius Antoninus, clar. vir, curator Nicaeensium a. 269. III, 158, 54.
97. Velleius Macrinus, leg. consularis Bithyniae a. 269. III, 394, 235.
98. Pomponius Bassus, princeps senatus imperante Claudio Gothico. III, 75, 527. Idem est Bassus, cos. ord. a. 258 (n. 61) aut Bassus, cos. ord. a. 259 (n. 66), fortasse etiam Bassus, cos. ord. II a. 271: fasti (n 102).
99. Virius Orfitus, cos. ord. a. 270, praef. urbi a. 273—274. III, 447, 483.
100. Aurelius, senator clar., cuius colonus Aureliani pater fuisse dicitur. I, 193, 1192.
101. Imp. Caesar L. Domitius Aurelianus Aug., cos. ord. a. 271, a. 274, a. 275. II, 19, 116.
102. Bassus, cos. ord. II a. 271: fasti (cf. n. 98).
103. T. Fl(avius) Postumius Varus, leg. aut prov. Britanniae aut leg. II Augustae, cos. suff. a. inc., praefectus urbi a. 271. II, 72, 222.
104. Iunius Veldumnianus, praetor. II, 251, 562; idem sine dubio Veldumnianus, cos. ord. a. 272. III, 392, 219. 'Incertum num aliqua parentela coniunctus cum C. Vibio Afinio Gallo Veldumniano Volusiano' (n. 39).
105. Quietus, cos. ord. a. 272. III, 114, 11.
106. M. Claudius Tacitus, postea imperavit. cos. ord. I a. 273, cos. ord. II a. 276. I, 401, 822.
107. Iul(ius) Placidianus, vir perf., praef. vigilum a. 269; vir clar., praef. praet., cos. ord. a. 273. II, 206, 313.
108. Capitolinus, cos. ord. a. 274. I, 302, 351.
109. Marcellinus, cos. ord. a. 275. II, 332, 137.

110. Aelius Cesettianus (cognomen fortasse corruptum), praef. urbi a. 275. I, 14, 120.

111. Postumius Suagrus, praef. urbi a. 275. III, 91, 666.

112. Arellius Fuscus, proconsul Asiae, cui a. 275 successit Falconius Probus (n. 121); idem, ut videtur Arellius Fuscus, qui memoratur in senatus consulto, quod sub Gallieno conditum esse fingitur: trig. tyr. 2, 3. I, 129, 840 et 841.

113. Maecius Faltonius Nicomachus, vir consularis, inter primores senatus a. 275. II, 319, 41.

114. L. Caesonius Quintus Rufinus Manlius Bassus, clar. vir, quaestor, salius Palatinus, pontifex maior (non ante Aurelianum). I, 270, 164.

115. L. Crepereius Rogatus signo Secundinus, clar. vir, pontifex dei Solis (non ante Aurelianum). I, 480, 1287.

116. C. Esuvius Tetricus (Imp. Caes. C. Pius Esuvius Tetricus Aug.), senator, praeses Aquitaniae, imperator in Gallia factus, victus ab Aureliano. II, 39, 71.

117. C. Esuvius Tetricus (C. Pius Esuvius Tetricus Caesar), filius eius qui praecedit, ab Aureliano captus postea omnibus senatoriis honoribus functus est. II, 40, 72.

118. Fulvius Sabinus, praetor urbanus sub Aureliano. II, 98, 384.

119. Saturninus, vir clar., rescriptum Aureliani: cod. Iust. 5, 72, 2. III, 176, 164.

120. Ulpius Silanus, senator aetate Aureliani. III, 462, 569.

121. Falconius (Faltonius?) Probus, proconsul Asiae post mortem Aureliani. II, 55, 81. fortasse Faltonius, ut putat Dessau, Hermes 24 p. 352 not. 3.

122. Aemilianus, cos. ord. a. 276. I, 24, 204.

123. Manlius Statianus, senator a. 276. II, 329, 120.

124. Ovinius Pacatianus, praef. urbi a. 276—277. II, 442, 124.

125. Maximinus, a Tacito, affine suo, Syriae praepositus: Zos. 1, 63. II, 357, 293.

126. M. Annius Florianus, frater, sed vix germanus Taciti

imp., praef. praet. Taciti, post mortem eius imperator agnitus, ut videtur, occisus a. 276. I, 64, 488.

127. Imp. Caesar M. Aurelius Probus Aug., cos. annis 277, 278, 279, 281, 282. I, 213, 1288.

128. Paulinus, cos. ord. a. 277. III, 17, 126.

129. Virius Lupus, praeses Syriae Coeles et Arabiae, cos. ord. a. 278, praef. urbi a. 278—280. III, 447, 480.

130. Nonius Paternus, cos. II ord. a. 279. II, 413, 113. cf. n. 81.

131. Gratus, cos. ord. a. 280, fortasse Vettius Gratus, filius C. Vettii Attici Sabiniani, cos. ord. a. 242 (III, 411, 322) aut Vettii Grati, cos. ord. a. 250 (n. 23). II, 123, 145.

132. Messalla, cos. ord. a. 280. II, 366, 363.

133. Allius Maximus, vir clar., leg. iuridicus prov. Hisp. Tarrac. a. 280. I, 51, 402.

134. Clodius . . ., consularis aedium sacrarum a. 280. I, 414, 903.

135. C. Iunnis Tiberianus, cos. I ord. a. 281 (cos. II ord. a. 291, praef. urbi a. 291, item a. 303). II, 251, 561.

136. Ovinius Paternus, praef. urbi a. 281. II, 442, 125.

137. Victorinus, cos. ord. a. 282 cum Probo V. Comptes-rendus de l'acad. des inscr. 1899 p. 367. Idem puto Victorinus, genere Maurus, cuius ope Probus praesidem Britanniae sustulit: Zos. 1, 65 Zon. 12, 29 et III, 433, 432.

138. Pomponius Victorianus, praef. urbi a. 282. III, 81, 570.

139. Iulius Italicus, clar. vir, eius cura statua erecta est imp. Probo: tit. Thuggensis: Nouvelles archives des Missions scientitiques XIII 1906, p. 245.

140. Saturninus, a Probo Syriae praepositus, imperium in Oriente usurpare conatus occisus est: Zos. 1, 66. III, 176, 166.

141. Rufius Volusianus, vir clar., a. 282/3. corrector (Italiae? Campaniae?). III, 141, 117.

142. Imp. Caesar M. Aurelius Carus Aug., praef. praet. Probi, cos. II ord. a. 283. I, 198, 1223.

143. Imp. Caesar M. Aurelius Carinus Aug., filius Cari imp., cos. ord. a. 283, cos. II ord. a. 284, occisus a. 284. I, 198, 1221.
144. M. Aur(elius) Valentinianus, vir clar., praeses Hispan. cit. a. 283, leg. Pannoniae inf. I, 217, 1310.
145. C. Macrinius Sossianus, vir clar., curator rei publ. Calamensium a. 283. II, 313, 18.
146. Titucius Roburrus (Reburrus?), praef. urbi a. 283. III, 330, 209.
147. C. Valerius Gallianus Honoratianus, vir clar., curator rei publ. Carthaginis, anno, ut videtur, 283. III, 357, 57.
148. Imp. Caesar M. Aurelius Numerius Numerianus Aug., frater Carini, cos. ord. a. 284. I, 211, 1282.
149. Anullinus, senator, cuius libertus Diocletianus dicitur: Eutrop. 9, 19. Epit. 39, 1. Zon. 12, 31. I, 109, 721.
150. C. Caerellius Pollittianus, agnomine Helvinus, clar. vir, proconsul Macedoniae. I, 263, 126. Eundem esse C. Caerellium Fufidium Annium Ravum aetatis Caracallae statuit Henzen (I, 263, 124). Sed titulum qui ad eum pertinet (VI, 1366) haud ita multo ante Diocletianum positum esse propter agnomen praescriptum probabilius putat Klebs.
151. L. Cornelius Scipio (Salvidienus) Orfitus, clar. vir, patricius, augur taurobolium fecit a. 295. I, 463, 1179; vel ipse vel pater eius ante Diocletianum in senatu fuerit.

Senatores litterarum ordine dispositi.

Achaeus (n. 88)
M. Acilius Glabrio (n. 53)
M. Aelius Aurelius Theo (n. 69)
Aelius Cesettianus (n. 110)
Aemilianus (n. 65)
Aemilianus (n. 122)

M. Aemilius Aemilianus (n. 41)
C. Al . . . . Albinus (n. 16)
Allius Maximus (n. 133)
M. Annius Florianus (n. 126)
Antoninus Gallus (n. 70)
Antonius Memmius Hiero (n. 21)
Anullinus (n. 149)
Arcesilaus (n. 14)
Arellius Fuscus (n. 112)
Arruntius Marcellus (n. 51)
Aspasius Paternus (n. 57)
Asturius (n. 89)
Aurelius . . . (n. 20)
Aurelius (n. 100)
Aurelius Artemidorus (n. 3)
Imp. Caesar M. Aurelius Carinus Aug. (n. 143)
Imp. Caesar M. Aurelius Carus (n. 142)
Imp. Caesar M. Aurelius Claudius (n. 92)
M. Aurelius Valentinianus (n. 144)
Imp. Caesar M. Aurelius Numerius Numerianus (n. 148)
Imp. Caesar M. Aurelius Probus (n. 127)
M. Aurelius Valentinianus (n. 144)

Bassus (n. 61)
Bassus (n. 66)
Bassus (n. 102)
C. Bruttius Praesens (n. 17)

L. Caerellius Pollittianus agnomine Helvinus (n. 150)
L. Caesonius Quintus Rufinus Manlius Bassus (n. 114)
Capitolinus (n. 108)
Cl(audius) Herennianus (n. 19)
M. Claudius Tacitus (n. 106)
Clodius . . . (n. 134)
Clodius Pompeianus (n. 4)
Coelius Martialis (n. 9)

Coelius Senecio (n. 10)
P. Cornelius Saecularis (n. 63)
L. Cornelius Scipio (Salvidienus) Orfitus (n. 151)
L. Crepereius Rogatus signo Secundinus (n. 115)
Desticius Iuba (n. 47)
Dexter (n. 79)
Imp. Caesar Domitius Aurelianus (n. 101)

Egnatius Sattianus (n. 58)
L. Egnatius Victor Lollianus (n. 14)
Esuvius Tetricus (n. 116)
Esuvius Tetricus (n. 117)

Falconius (Faltonius?) Probus (n. 121)
Faustinianus (n. 78)
Flavius Antiochianus (n. 95)
T. Fl(avius) Postumius Varus (n. 103)
Fulvius Aemilianus (n. 1)
Fulvius Sabinus (n. 118)
Sex. Furnius Publianus (n. 18)

Galerius Maximus (n. 64)
Gratus (n. 131)

Q. Herennius Etruscus Messius Decius (n. 26)

Ingenuus (n. 75)
Iulius Agrippinus (n. 67)
I(ulius) A(urelius) Septimius Vaballathus Athenodorus (n. 38)
Iulius Italicus (n. 139)
M. Iulius Philippus (n. 6)
M. Iulius Philippus (n. 7)
Iul(ius) Placidianus (n. 107)
Iulius Proculus Quintilianus (n. 24)
Iulius Quintianus (n. 34)
Iulius Valens (n. 28)

C. Iulius Volusenna Rogatianus (n. 49)
C. Iunius Donatus (n. 59)
C. Iunius Tiberianus (n. 135)
M. Iun(ius) Valerius Nepotianus (n. 25)
Iunius Veldumnianus (n. 104)
P. Licinius Cornelius Saloninus (n. 74)
P. Licinius Cornelius Valerianus (n. 73)
P. Licinius Egnatius Gallienus (n. 45)
P. Licinius Valerianus (n. 5)
(Licinius) Valerianus (n. 46)
Lucillus (n. 82)

C. Macrinius Decianus (n. 68)
C. Macrinius Sossianus (n. 145)
Maecius Faltonius Nicomachus (n. 113)
Manlius Statianus (n. 123)
Marcellinus (n. 109)
Marinianus (n. 86)
. . . . us Maximillianus (n. 72)
Maximinus (n. 125)
Maximus (n. 40)
Messala (n. 29)
Messalla (n. 132)
L. Mes . . . (n. 90)
C. Messius Quintus Traianus Decius (n. 13)

L. Naevius Aquilinus (n. 22)
Nonius Gratilianus (n. 60)
Nonius Paternus (n. 130)
Nummius Albinus (n. 55)
M. Nummius Tuscus (n. 62)

Optimus (n. 30)
Ovinius Pacatianus (n. 124)
Ovinius Paternus (n. 136)

Paternus (n. 81)
Paternus (n. 85)
Paternus (n. 87)
Paternus (n. 93)
Paulinus (n. 128)
T. Petronius Taurus Volusianus (n. 76)
Petronius Victorinus (n. 56)
Ti. Pollenius Armenius Peregrinus (n. 2)
Pomponius Bassus (n. 98)
Pomponius Victorianus (n. 138)
Postumius Suagrus (n. 111)
Prast(ina) Messalinus (n. 12)
L. Priscus (n. 31)
L. Publius Petronius Volusianus (n. 77)

Quietus (n. 105)

Rogatianus (n. 50)
Rufinus (n. 42)
Rufius Volusianus (n. 141)

Sabinillus (n. 83)
Sallius Antoninus (n. 96)
Saturninus (n. 80)
Saturninus (n. 119)
Saturninus (n. 140)
Septimius Haeranes (n. 36)
Septimius Odaenathus (n. 35)
Septimius Odaenathus (n. 37)
Severianus (n. 8)
D. Simonius Proculus Iulianus (n. 11)

Titianus (n. 15)
Titucius Roburrus (n. 146)

Valens (n. 71)
C. Valens Hostilianus Messius Quintus (n. 27)

C. Valerius Gallianus Honoratianus (n. 147)
Valerius Maximus (n. 52)
L. Valerius Maximus (n. 54)
C. Va[lerius Te]rtull[u]s (n. 32)
Velleius Macrinus (n. 97)
A. Vergilius Maximus (n. 43)
Vettius Gratus (n. 23)
Veturius Veturianus (n. 44)
C. Vibius Afinius Gallus Veldumnianus Volusianus (n. 39)
Vibius Passienus (n. 91)
C. Vibius Trebonianus Gallus (n. 33)
Victorinus (n. 137)
Virius Lupus (n. 129)
Virius Orfitus (n. 99)
Vitulasius Laetinianus (n. 48)
Ulpius Silanus (n. 120)

2. de quibus dubitandum sit.

1. Aelius Scoprianus, cos. III non. Febr. a. 276: vita Probi 11 in actis senatus fictis. I, 21, 174.
2. Aelius Xiphidius, praef. aerarii sub Valeriano (in epistula ficta). I, 23, 188.
3. Q. Ancarius, praeses Orientis a. 258: vit. Aureliani 13, 1 (in actis fictis). I, 54, 424.
4. Aurelius Gordianus, cos. III non. Febr. a. 275: vit. Aureliani 43, 3 (in actis fictis). I, 208, 1261.
5. Autronius Iustus, senator, epistula ficta eius ad Autronium Tiberianum patrem a. 275 scripta. Vita Taciti 19. I, 221, 1345.
6. Autronius Tiberianus, senator a. 275. I, 221, 1348.
7. Avullius Saturninus (nomen gentile corruptum videtur), Scythici limitis dux a. 258. vit. Aurel. 13, 1 (in actis fictis). I, 221, 1349.

8. (Calpurnius?) Piso, vir consularis a. 261. III, 41, 323. Frugi dictus; ex illa Pisonum familia ducere originem dicebatur, cui Cicero se sociaverat: trig. tyr. 21, 1. Omnino fictus esse videtur.

9. Censor: tit. Britannicus VII, 287: XI kal. Sept. Censore II et Lepido II coss.; fastis ignoti sunt; cum inauditum esset illa aetate in oppido remotissimo Britanniae annum per consules suffectos indicatum esse, illos consules ab imp. Postumo nuncupatos et ob id fastis ignotos esse probabiliter coniecit Dessau (cf. II, 269, 100).

10. Censorinus, bis consul, ter praef. urbi, post Valerianum captum imperator nuncupatus, paulo post occisus: trig. tyr. 31, 12; 32, 8; 33. Haec omnia a Trebellio Pollione ficta esse videntur. I, 336, 544.

11. Cereius Maecianus, senator aetate imp. Taciti: vit. Tac. 19, 3 (in epist. ficta). I, 337, 552.

12. Claudius Sapilianus, senator a. 275, epistula eius ficta: vit. Tac. 19, 3.

13. Fl(avius) Lollianus, vir clar., praef. [urbi?], fortasse medii III saeculi, certe saec. III; II, 70, 198.

14. Gallienus Concessus, vir clar., Gallieni avus., P. Licinii Valeriani socer, ut videtur. cf. II, 107, 24. Plane incertum est, num altera saec. III parte in senatu fuerit.

15. Gallonius Avitus, leg. Thraciarum, ad quem dedit Aurelianus epistulam apud Vopiscum, quadrig. tyr. 15, ficta omnia. II, 108, 28.

16. Iunius, leg. M. Aurelii Cari (eius qui postea imperavit), proconsulis Ciliciae (epistula ficta: vita Cari 4). II, 233, 467.

17. Lepidus (cf. n. 14).

18. Sohaemus, temporibus Valeriani vir consularis, cuius uxorem Aetheriam Caesareae Cappadociae rapuit Palmatius quidam: Hesych. Miles. hist. fr. 1 (ed. Müller); narratio suspecta. III, 251, 541.

19. [Ten]agino Probu[s, praeses?] prov. Numidiae, imperante Claudio Gothico: Bull. arch. du Com. des trav. hist. 1893, p. 161.

Etiamsi recte suppletum est praeses, tamen dubium est num senator fuerit. Nam M. Aurelius Decimus, praeses Numidiae a. 283—284 equestris ordinis erat.

20. Velius Cornificius Gordianus, cos. suff. mense Sept. a. 275: vit. Tac. 3 (in actis fictis). III, 392, 224.

21. Ulpius Crinitus, cos. designatus a Valeriano cum Aureliano in locum Gallieni et Valeriani: vit. Aureliani 11, 8. Dux Illyrici limitis et Thracici: ib. 13, 1. Aurelianum adoptavit: ib. 10—14; 38, 2. Suspecta omnia: III, 460, 547.

His adiungo imperatores non agnitos, quorum ordo certe intellegi non potest.

22. Imp. Caesar M. Aurelius Iulianus Augustus (Sabinus Iulianus: epit. 39, 3), Caro mortuo imperium sumpsit. I, 209, 1267.

23. Imp. Caesar M. Aurelius Marius Aug. I, 210, 1275.

24. Imp. Caesar M. Cassiamus Latinius Postumus Aug., imperavit decem annos (ca. a. 259—269) in Gallia. I, 309, 397.

25. Imp. Ti. Cl(audius) Marinius Pacatianus Aug., occisus a. 249. I, 386, 742.

26. Imp. C(aesar) P. C. . . . Regalianus Aug., a Gallieno occisus. I, 244, 2.

27. M. Fulvius Macrianus, Valeriano capto cum filiis imperator factus est. II, 95, 374.

28. T. Fulvius Iunius Macrianus, filius eius, qui praecedit. II, 94, 371.

29. T. Fulvius Iunius Quietus, frater minor eius, qui praecedit. . II, 94, 372.

30. Imp. M. F. . . . Ru. . . . Iotapianus, in Oriente contra Philippum rebellavit. II, 43, 1.

31. L. Iul(ius) Aur(elius) Sulp(icius) Ura(nius) Antoninus, imperium in oriente tenebat, a. 253 et 254, ut videtur. Errore ab auctoribus (Zos. cet.) Uranii imperium tribuitur temporibus Alexandri. cf. II, 170, 125.
32. M. Piavonius Victorinus, a Postumo in participatum imperii vocatus esse dicitur: trig. tyr. 6, 1, vit Gallieni 7, 1. III, 38, 302.
33. Proculus, Agrippinae imperator factus, a Probo oppressus. III, 100, 739.
34. Saturninus, optimus ducum Gallieni temporis imperium sumpsit: trig. tyr. 23. III, 176, 162.
35. Septimius, Aureliani tempore apud Dalmatas imperator effectus: Victor ep. 35, 3. III, 202, 305.
36. Trebellianus, imperator appellatus in Isauria temporibus Gallieni. III, 334, 231.
37. Ulp(ius) Cor(nelius) Laelianus, contra Postumum rebellavit (Lollianus: trig. tyr. 5, 31, 2). III, 459, 546.

III. Quaestiones.

1. de familiis senatorum.

a) de patriciis senatoribus.

Primum quidem, qui senatores patricii fuerint, exquiramus. Nam quamquam saeculo p. Chr. III. patriciorum auctoritas magis magisque deminuta est, tamen magni interesse mihi videtur perscrutari, quae patriciae gentes usque ad illa tempora duraverint, quin etiam eo ipso, quod auctoritas deminuebatur, patricios tum senatores cognoscere opus est. Hac in re imprimis usus sum Caroli Heiteri dissertatione, quae inscribitur: de patriciis gentibus, quae imperii Romani saeculis I, II, III fuerint (Berol. 1909, citetur Heiter).

Plerumque maiores patricios fuisse solum intellegere possumus, cum post Alexandri tempora imperatores novas familias inter patricias non rettulerint.

Notae sunt hae:

1. additur vel in titulis vel apud rerum scriptores nomen: patricius.
2. quaedam sacerdotia patriciis reservata erant:
   a) regis sacrorum (Marquardt, Röm. Staatsverw. 4, 262. Röm. Forsch. I, p. 78);
   b) flaminum maiorum (Dialium, Martialium, Quirinalium). Marquardt l. c., Röm. Forsch. l. c.
   c) saliorum Collinorum et Palatinorum (Marquardt 3, 370, Röm. Forsch. l. c.);

d) flaminum divorum (Dessau, eph. epigr. III, 223, seq.).

3. ex quibusdam magistratibus patricius cognosci potest:

a) Augustus, ne a patriciis aedilitas iniretur, statuit, quod privilegium Severus Alexander plebei quoque dedit (Mommsen, St. R. I, p. 555 seq.).

b) Ab Augusti vel Tiberii aetate usque ad Severi Alexandri tempora patricii erant quaestores candidati et quaestura fungebantur quaestores Augusti. (cf. Brassloff, Hermes 39, p. 618 seq.)

Laterculus patriciorum.

1. M. Acilius Glabrio, cos. ord. a. 256 (n. 53). Aetate Antonini Pii M.'Acilius Glabrio, cos. ord. a. 152, salius Collinus fuit (I, 8, 59). Pater eius (cos. a. 124. I, 7, 54) patriciatu donatus esse videtur (cf. Heiter, p. 62).
2. C. Bruttius Praesens, cos. ord. a. 246 (n. 17). C. Bruttius Praesens, cos. a. 217, patricius fuit, cum adoptatus sit in salios Palatinos a. 199 (I, 241, 139). Bruttium Praesentem, cos. a. 139 (I, 241, 137), iam patricium factum esse a Pio, cuius collega fuit a. 140, veresimile est (Heiter p. 67).
3. L. Caesonius Quintus Rufinus Manlius Bassus (n. 114), salius Palatinus non ante Aurelianum, filius L. Caesonii Lucilli Macri Rufiniani, qui inter patricios adlectus est sub Caracalla aut Alexandro (Heiter p. 71).
4. L. Cornelius Scipio (Salvidienus) Orfitus (n. 151), ex vetere patriciorum gente Cornelia (cf. Heiter p. 33 et R. E. IV, 1, p. 1506).
5. Fulvius Aemilianus, cos. ord. I a. 244, cos. ord. II a. 249 (n. 1), ex posteris L. Fulvii Gavii Numisii Petronii Aemiliani, qui salius Collinus fuit sub Marco et L. Vero (Heiter p. 68; II, 93, 367).
6. Galerius Maximus, proconsul Africae a. 258 (n. 64); ex posteris, ut videtur, . . . i Galerii . . . Maximi, qui

flamen Claudialis fuit aetate Traiani (Heiter p. 15), certe saec. p. Chr. n. II. II, 106, 15.

7. Nummius Albinus, praef. urbi a. 256 (n. 55). Nummii Albini patricii fuerunt temporibus Commodi, cum M. Nummius Umbrius Primus Senecio Albinus a. 191 in salios Palatinos cooptatus sit (Heiter p. 12, n. 74).
8. Optimus (n. 30), proconsul Asiae a. 250/251; fortasse Flavius Aristus. T. Flavius Aristus Ulpianus (II, 64, 153) anno incerto inter patricios adlectus est. (Heiter p. 26, n. 167.)
9. Titianus, cos. ord. a. 245 (n. 15); fortasse idem Maesius Fabius Titianus, clar. puer, qui a. 197 una cum sorore titulos dedicavit Severo et Caracallae (cf. n. 15). Maesius Titianus quidam in titulo (X, 7346) patricius nominatur.
10. L. Valerius Publicola Balbinus Maximus patricius fuit (III, 376, 121, Heiter p. 18, n. 128); fuisse potest idem L. Valerius Maximus, cos. ord. a. 256 (n. 54), vel Valerius Maximus, praef. urbi a. 255 (n. 52), vel Maximus, cos. a. 253 (n. 40).
11. Vettius Gratus, cos. ord. a. 250 (n. 23), filius C. Vettii Grati Sabiniani, cos. a. 221 (III, 412, 331), qui patricius fuit, cum aedilitatem omitteret (Heiter p. 71).
12. Gratus, cos. ord. a. 280 (n. 131), fortasse Vettius Gratus, (cf. n. 131).
13. Virius Lupus, cos. ord. a. 278 (n. 129). L. Virius Lupus Iulianus (III, 447, 481) salius Collinus fuit.

b) de senatoribus gentium iam saec. p. Chr. n. II aut antea in senatu obviarum.

Nunc gentes senatorum contueamur et videamus, quae inter a. 244 et a. 284 in senatu obviae iam antea ibi inveniantur. Primum contemplemur veteres gentes, quarum membra iam liberae rei publicae temporibus in senatu fuerunt, deinde de iis senatoribus tractabimus, quorum familiae iam primo et secundo p. Chr. n. saeculis in senatu

sunt obviae. Postremo perscrutemur, quos viros annis 244 ad 284 in amplissimum ordinem adscitos esse intellegere possimus.

1. senatores familiarum iam liberae rei publicae temporibus in senatu obviarum.

M. Acilius Glabrio (n. 53), cos. ord. a. 256. Acilios Glabriones iam liberae rei publicae temporibus in senatu fuisse notum est. (cf. R. E. I, p. 251 seq.)
L. Cornelius Scipio (Salvidienus) Orfitus (n. 151); ex vetere patriciorum gente Cornelia. (cf. R. E. IV, 1, p. 1506 seq.)

2. senatorum familiarum primo p. Chr. n. saeculo in senatu obviarum.

Pomponius Bassus, princeps senatus imperante Claudio Gothico (n. 98), ex posteris T. Pomponii Bassi, leg. sub Tito a. 79/80 (III, 75, 530).
Vettius Gratus, cos. ord. a. 250 (n. 23). M. (?) Vettius Bolanus (III, 411, 323) legatus sub Corbulone fuit a. 62[1].
Gratus, cos. ord. a. 280 (cf. n. 131).

Plane dubium est an Iulius Proculus Quintilianus, proconsul Asiae a. 249 (n. 24), ex posteris fuerit C. Iulii Proculi, cos. suff. a. 104 (II, 208, 333), item an Allius Maximus, legatus a. 280 (n. 133), oriundus fuerit a L. Allio Maximo, cos. a. 49 (I, 52, 403).

3. senatores familiarum saec. p. Chr. n. II. in senatu obviarum.

C. Bruttius Praesens, cos. ord. a. 246 (n. 17), ex posteris Bruttii Praesentis, cos. ord. a. 139 (I, 241, 137).
C. Caerellius Pollittianus agnomine Helvinus (n. 150), ex posteris C. Caerellii Sabini (I, 263, 128), legati a. 183,

---

1. Praeterea M. Vettius Niger, cos. suff. sub Claudio vel Nerone (III, 413, 334) et L. Vettius Paulus (III, 413, 335), cos. suff. a. 81.

patris, ut videtur, C. Caerellii Fufidii Annii Ravi Pollittiani, quaestoris cand. a. 212/7 (I, 263, 124).

L. Caesonius Quintus Rufinus Manlius Bassus (n. 114). Caesonius Manlius Rufinus (I, 270, 161) saec. II exeunte in senatu fuit.

Clodius Pompeianus (n. 4), fortasse Claudius Pompeianus, ex posteris Ti. Claudii Pompeiani, cos. II a. 173 (I, 393, 768).

Desticius Iuba (n. 47), leg. Britanniae inter a. 253 et 259. T. Desticius Severus (II, 8, 50), proc. prov. Raetiae a. 166. T. Desticius Iuba (II, 7, 47) eiusdem familiae, sed vix filius eius, fortasse iam saec. p. Chr. n. II. in senatu fuit.

L. Egnatius Victor Lollianus, praef. urbi a. 254 (n. 14), filius L. Egnatii Victoris Lolliani (II, 33, 29), qui saec. p. Chr. n. II. exeunte in senatu fuisse videtur.

T. Fl(avius) Postumius Varus, praef. urbi a. 271 (n. 103); eius proavus fuit M. Postumius Festus, cos. a. 143 (III, 90, 660).

Fulvius Aemilianus (n. 1), ex posteris L. Fulvii Gavii Numisii Petronii Aemiliani, temporibus M. Aurelii et L. Veri (patricii n. 3).

Galerius Maximus, proconsul Africae a. 258 (n. 64); ex posteris . . . . i Galerii . . . Maximi, flaminis Claudialis, saec. II (II, 106, 15).

Nummius Albinus, praef. urbi a. 256 (n. 55) ex posteris M. Nummii Umbrii Primi Senecionis Albini, salii Palatini a. 191 (II, 421, 189).

Nummius Tuscus, cos. ord. a. 258 (n. 62); videtur ex posteris M. Num(mii) . . . Attidi[i] . . . Tusci, quaestoris temporibus Antoninorum; nam idem videtur *Ἀττίδιος [Τ]οῦσκος*, leg. pr. pr. Asiae, tit. Ephesius (Greek inscr. in the Brit. Museum III, p. 189, n. DXL), quem temporibus fere Antoninorum (intellegi videntur Antoninus Pius et M. Aurelius) exaratum esse putat Hicks.

Optimus (n. 30), fortasse Flavius Aristus. T. Flavius Secundus Philippianus (II, 75, 238), pater T. Fl(avii) Aristi Ulpiani (II, 64, 153), saec. II. exunte in senatu fuisse videtur (cf. R. E. VI, 2, p. 2616).

Petronius Victorinus, clar. invenis a. 256 (n. 56), nepos, ut videtur, C. Aufidii Victorini, cos. II, a. 183 (I, 184, 1160), filius C. Aufidii Victorini, cos. ord. a. 200 (I, 185, 1161).

Prastina Messalinus (n. 12), leg. sub Philippis, ex posteris C. Prastinae Pacati Messalini, cos. ord. a. 147 (III, 93, 686).

Titianus (n. 15), cos. ord. a. 245. idem fortasse Maesius Fabius Titianus, clar. puer a. 197 (cf. n. 15).

Virius Lupus (n. 129), cos. ord. a. 278. Virius Lupus erat legatus Britanniae a. 197 (III, 446, 479).

Praeterea Thiele (p. 92) in his numerat Severianum, imp. Philippi affinem (n. 8), dubito an iure.

c) de novis familiis.

Familiarum, quae novae Alexandro Maximino Gordiano imperantibus in senatu inveniuntur, paucissimae ad alteram saeculi III partem duraverunt. Harum sunt: Ti. Pollenius Armenius Peregrinus (n. 2), imp. Gallienus (n. 45), (Licinius) Valerianus (n. 46), filii Galieni (n. 73 et 74), filii imp. Decii (n. 26 et 27), filius imp. Galli (n. 39). Senatores quos in amplissimum ordinem adscitos esse cognoscere possumus, sunt hi:

M. Aemilius Aemilianus (n. 41)
M. Annius Florianus (n. 126)
M. Claudius Tacitus (n. 106)
Coelius Martialis (n. 9)
Coelius Senecio (n. 10)
Iulius Placidianus (n. 107)
Marcellinus (n. 109); nam idem videtur Marcellinus, ab Aureliano Mesopotamiae praefectus: Zos. 1, 60.

T. Petronius Taurus Volusianus (n. 76)
Saturninus (n. 140)
Victorinus (n. 137)

Praeterea hoc loco enumerari possunt:

M. Aurelius Carus (n. 142)
M. Aurelius Claudius (n. 92)
M. Aurelius Probus (n. 127)
L. Domitius Aurelianus (n. 101)
M. Iulius Philippus (n. 6)
Septimius Odaenathus (n. 35)

2. de patria senatorum.

Cum liberae rei publicae temporibus homines nisi Itali in senatum non reciperentur, primum a Caesare dictatore provinciales (nonnulli Galli et Hispanus quidam) in numerum senatorum redacti sunt. Augusto deinde imperante pauci provinciales in curia urbana fuisse videntur. Postea autem numerus senatorum ex provinciis ortorum magis magisque auctus est. Vespasianus primus provinciales etiam patricios fecit. Bruno Stech in dissertatione, quae inscribitur: senatores Romani, qui fuerint inde a Vespasiano usque ad Traiani exitum (Klio, suppl. X, citetur Stech) indagavit inter 386 senatores Vespasiano imperante 148 Italos et 30 provinciales, Domitiani temporibus inter 404 senatores 125 Italos et 38 provinciales, Traiano imperante inter 428 senatores 100 Italos et 53 provinciales fuisse.

Ex illis temporibus etiam plures provinciales in amplissimum ordinem pervenisse verisimile est, praesertim cum Caracalla omnes liberos provinciales civitate donaverit.

Patria saeculi p. Chr. III senatorum difficillima est cognitu. Nam testimonia exigua sunt. Plerique solum fastis vel laterculis praefectorum urbi nobis noti sunt, in quibus saepe nihil nisi cognomen memoratur.

Videamus, quibus ex notis patriam cognoscere possimus:
1. patria a rerum scriptoribus aut in titulis memoratur.

2. patria maiorum nota est vel probabiliter de ea conici potest.
3. saepius ex tribu patria senatoris colligi potest; nam nonnullae tribus inveniuntur, quibus homines nisi Itali non continentur: Camilia, Clustuminia, Falerna, Lemonia, Menenia, Oufentina, Poblilia, Pomptina, Romulia, Sabatina, Stellatina, Voturia (cf. Kubitschek, Imperium Romanum tributum descriptum, Vindobonae 1889).
4. semel atque iterum homini provinciali muneribus urbanis functo statuae et tituli a civibus in patria positi sunt.
5. nonnumquam ex nominibus hominem origine Italicum fuisse conici potest. Hac in re examinanda in primis usus sum Guil. Schulzii libro, qui inscribitur: Zur Geschichte der lateinischen Eigennamen (citavi Schulze).
6. si quis curator rei publicae cuiusdam fuit, haud scio an ex ea civitate ortus sit. Nam curatores saeculo p. Chr. III. magis magisque ex decurionum numero creati sunt. Quod argumentum haud ita multum valet, minimum apud curatores oppidorum Italiae. Nam, ut exemplum offeram, pater C. Caesonii Quinti Rufini Manlii Bassi (n. 114), qui curator Puteolanorum et Suessanorum erat, tribu Quirina fuit, in qua neque Puteolani neque Suessani censebantur.
7. accedunt argumenta, quorum eo loco, quo senatores singuli nominabuntur, mentio fiet.

a) senatores ex Italia orti.

1. M. Acilius Glabrio (n. 53). Acilii Glabriones iam liberae rei publicae temporibus in senatu fuerunt. cf. R. E. I, 1, p. 251 seq.
2. M. Annius Florianus (n. 126), frater Taciti imp.
3. C. Bruttius Praesens (n. 17), ex posteris Bruttii Praesentis, cos. II a. 139 (I, 241, 137), qui Italus fuisse videtur (cf. R. E. III, 1, p. 912 seq. et Štech p. 165, n. 195).
4. C. Caerellius Pollittianus agnomine Helvinus (n. 150).

C. Caerellius Fufidius Annius Ravus Pollittianus, quaestor a. 212 (I, 263, 124) in tribu Oufentina censebatur.

5. M. Claudius Tacitus (n. 106); ex Interamna, oppido in Umbria sito, ortus est: vita 15, 1.
6. L. Cornelius Scipio (Salvidienus) Orfitus (n. 151) ex vetere patriciorum gente Cornelia, itaque Italus.
7. Desticius Iuba (n. 47). T. Desticius Iuba (II, 7, 47) sine dubio Concordiensis fuit, cf. R. E. V, 1, p. 254.
8. Fulvius Aemilianus (n. 1), eius proavus (II, 93, 367) tribu Oufentina fuit.
9. C. Iulius Volusenna Rogatianus (n. 49). Cognomen originem Italam indicare videtur (Schulze p. 104).
10. Iunius Veldumnianus (n. 104); nomen Italum indicare videtur (Schulze p. 112, 251); fortasse etiam parentela coniunctus erat cum C. Vibio Afinio Gallo Veldumniano Volusiano (n. 39).
11. Nummius Albinus (n. 55); familia Nummiorum videtur oriunda ex Gallia Transpadona; fortasse Brixiana (cf. Pauly, R. E. ed. I, V, 771).
12. T. Petronius Taurus Volusianus (n. 76) tribu Sabatina; filius eius:
13. L. Publius Petronius Volusianus (n. 77).
14. Petronius Victorinus (n. 56), ex posteris C. Aufidii Victorini, cos. II a. 183 (I, 184, 1160), ex Umbria orti: Fronto, ad M. Caesarem 4, 13.
15. Prast(ina) Messalinus (n. 12), nomen originem Italam indicare videtur (Schulze p. 91).
16. C. Vibius Trebonianus Gallus (n. 33), 'oriundus sine dubio Perusia, ubi uxori eius adhuc privati dedicatus est titulus XI, 1927 et ubi patris quoque memoria extat.' cf. III, 426, 403.
17. C. Vibius Afinius Gallus Veldumnianus Volusianus (n. 34); filius eius, qui praecedit.

Addo nonnullos, de quibus dubitandum est.

18. Nummius Tuscus (n. 62), incertum num ex illa Nummiorum familia, quae ex Gallia Transpadana oriunda fuit.
19. P. Licinius Valerianus (n. 5); scriptores patriam eius non tradunt. Itaque fortasse Italus et Roma ipsa oriundus.
20. Imp. Gallienus, filius eius qui praecedit (n. 45).
21. (Licinius) Valerianus (n. 46), frater Gallieni.
22. P. Licinius Cornelius Valerianus (n. 73), filius Gallieni.
23. P. Licinius Cornelius Saloninus (n. 74), filius Gallieni.
24. Marinianus (n. 86), filius Marinianae, uxoris Valeriani.

b) senatores ex provinciis orti.

1. Sicilia.

Titianus (n. 15), idem fortasse C. Maesius Aquillius Fabius Titianus, qui civis et patronus Himereorum Thermitanorum fuit et Maesius Fabius Titianus, clar. puer, qui a. 197 una cum sorore Severo et Caracallae titulos dedicavit in Sicilia (cf. n. 15).

2. Africa.

Iulius Italicus (n. 139), eius cura statua erecta est imp. Probo Thuggae.

L. Naevius Aquilinus (n. 22), pater L. Naevii Flavii Iuliani Tertulli Aquilini, clar. pueri (II, 396, 7), cui dedicatus est tit. Hipponensis (VIII, 5228).

C. Valerius Gallianus Honoratianus (n. 147), curator rei publ. Carthaginis, itaque fortasse Carthaginiensis.

3. Dalmatia.

Anullinus (n. 149), senator, cuius libertus Diocletianus dicitur, itaque fortasse ex Dalmatia ortus.

M. Aurelius Carus (n. 142): eum alii Romae, alii in Illyrico, alii Mediolani natum esse rettulerunt: vita 4.

Oriundus, ut videtur, Narona (Victor, epit. 38, 1: Narbona natus).

M. Aurelius Carinus, filius Cari (n. 143).

M. Aurelius Numerius Numerianus (n. 148).

M. Aurelius Claudius (n. 92). Illyricianae gentis vir: vita 14, 2.

M. Aurelius Claudius Quintillus (n. 94), frater eius, qui praecedit.

4. Bithynia.

L. Egnatius Victor Lollianus (n. 14), pater eius fortasse oriundus Prusa (I. G. R. III, 33), cf. R. E. V, 2, p. 2002.

Sallius Antoninus (n. 96), curator Nicaeensium, itaque fortasse Nicaeensis.

5. Syria.

Clodius Pompeianus (n. 4), fortasse Claudius Pompeianus et ex posteris Ti. Claudii Pompeiani, cos. II a. 173, generis Antiochensis.

Septimius Haeranes (n. 36), princeps Palmyrenorum. Pater eius:

Septimius Odaenathus (n. 35)

Septimius Odaenathus (n. 37)

Iulius Aurelius Septimius Vaballathus Athenodorus (n. 38), filius eius, qui praecedit.

Velleius Macrinus (n. 97). Homo eiusdem familiae: C. Sedatius Velleius Priscus Macrinus (III, 190, 233) Palmyrae statua honoratus est ab homine privato. Itaque fortasse Palmyrenus fuit.

6. Gallia.

Saturninus (n. 140), origine Gallus: vit. Firmi, Saturnini cet. 7; sed origine Maurus: Zos. 1, 66, Zon. 12, 29.

7. Numidia.

T. Fl(avius) Postumius Varus (n. 103) proavus eius M. Postumius Festus (III, 90, n. 660), cuius patria haud procul a Cirta sita erat: Fronto, ad amicos 2, 10 (p. 200 ed. Naber).

C. Macrinius Sossianus (n. 145), curator rei publ. Calamensium, itaque fortasse Calamensis.

8. Mauretania.

M. Aemilius Aemilianus (n. 41), origine Maurus: Victor epit. 31, 1. Zon. 12, 21.

Coelius Martialis (n. 9) et frater eius:

Coelius Senecio (n. 10): titulis Mauretaniae honorati sunt (VIII, S. 20 449 et 20 429), itaque fortasse Mauri.

Saturninus (n. 140) origine Maurus: Zos. 1, 66, Zon. 12, 29, sed origine Gallus dicitur in vit. Firmi, Saturnini cet. 7.

Victorinus (n. 197). idem videtur Victorinus, genere Maurus: Zos. 1, 65, Zon. 12, 29.

9. Pannonia.

M. Aurelius Probus (n. 127) oriundus ex oppido Sirmio: vita 3, 1; 21, 2. Victor Caes. 37, 4.

C. Messius Quintus Traianus Decius (n. 13) Sirmiensium vico ortus: Victor Caes. 29 e Pannonia inf. Budaliae natus: Eutrop. 9, 4; Epit. 29.

Q. Herennius Etruscus Messius Decius (n. 26) filius Decii imp. et frater eius:

C. Valens Hostilianus Messius Quintus (n. 27).

10. Arabia.

M. Iulius Philippus (n. 6): Arabs: vita Gordiani 29, 1.

M. Iulius Philippus (n. 7), filius imp. Philippi.

11. Dacia.

Aurelius, senator, cuius colonus Aureliani pater fuisse dicitur (n. 100), itaque fortasse ex Dacia ortus est.

L. Domitius Aurelianus (n. 101) oriundus Dacia ripensi: Eutrop. 9, 13.

1. Sicilia 1.
2. Africa 2 + 1?
3. Dalmatia 6.
4. Bithynia 1 + 1?

5. Syria 6.
6. Gallia 1?
7. Numidia 1 + 1?
8. Mauretania 5 (4 + 1?)
9. Pannonia 4.
10. Arabia 2.
11. Dacia 2.

Postremo laterculos nostros comparemus cum iis, quibus adhuc senatores aetatis imperatoriae compositi sunt. Fridericus Fischer in dissertatione, quae inscribitur: Senatus Romanus, qui fuerit Augusti temporibus (Berol. 1908), enumeravit senatores temporum Augusti. De senatu anni p. Chr. 65 tractavit Willems libello, qui inscribitur: Le sénat romain en l'an 65 après Iésus-Christ (Louvain 1902). Brunonis Stechii opus et librum, quem Waltharius Thiele conscripsit de Severo Alexandro, iam supra commemoravimus. Fischer indagavit 632 senatores, Willems 390, Stech 386 Vespasiano imperante, 404 Domitiani aetate, 428 Traiani temporibus, Thiele sub Severo Alexandro 271. Si hos numeros cum nostro comparamus, miramur tam paucos nos invenisse. Neque enim putari potest numerum senatorum altera saeculi III parte tanto minorem fuisse. Quare multos nobis ignotas esse suspicamur, cum testimonia saeculi III, praecipue alterius partis, exigua sint. Nam Cassii Dionis et Herodiani opera ad haec tempora iam non pertinent, cum illius opus a. 235 finiatur, huius a. 238. Rerum scriptorum autem opuscula, quae servata sunt, aut breviora aut peiora sunt, quam ut multa ex iis petere possimus, praesertim cum plurima non integra tradita sint. Veluti scriptorum historiae Augustae, qui vocantur, vitae eorum, qui imperaverunt inter a. 244 et a 260, magnam partem amissae sunt. Quae cum ita sint, pleraque senatorum nomina fastis solis vel laterculis praefectorum urbi nota sunt. Nam etiam

inscriptiones a Severi Alexandri temporibus rariores quam antea inveniuntur.

Inter illos 151 viros, quos tum senatores fuisse certum vel probabile est, indagavimus 13 patricios ($8^3/_5$%). Quod si comparamus hunc numerum cum numeris ceterorum temporum laterculorum, notabile est eum multo maiorem esse quam temporibus Flaviorum Traianique. Nam inter 386 senatores anni 69 inveniuntur patricii 9 ($2^3/_{10}$%), inter 404 senatores anni 96 patricii 4 (1 %), inter 428 anni 117 3 ($^7/_{10}$%) (cf. Stech). Hac in re observatur plurimas familias senatorum alterius saeculi III. partis patriciorum demum post Traiani tempora inter patricias adlectas esse. Unus L. Cornelius Scipio (Salvidienus) Orfitus (n. 150) ex veterrima patriciorum gente est. Apparet igitur, etsi auctoritas patriciorum magis magisque deminuta est, tamen numerum eorum non minorem fuisse ex temporibus Traiani.

Quod attinet omnino ad familias senatorum, animadvertimus paucissimas veteres gentes in senatu alterius saeculi III. partis inveniri. Extant ex temporibus liberae rei publicae praeter Cornelios Scipiones, quos iam commemoravimus, soli Acilii Glabriones, qui olim plebeii saeculo p. Chr. II. ineunte patricii facti esse videntur. Ex primo p. Chr. saeculo in senatu semper erant soli Pomponii Bassi et Vettii. Plures gentes, quae saeculo p. Chr. II. in senatum pervenerunt, etiam saeculo III. ibi sunt obviae, quarum multae Severo Alexandro Maximino Gordiano imperantibus extinctae sunt. Intellegitur igitur plurimas senatorias gentes saeculi III., praecipue alterius eius partis, in senatum his demum temporibus adlectas esse, etsi apud paucas id certo statuere possumus.

Ut etiam patriam senatorum contemplemur, indagavimus inter 151 senatores 17 Italos et 33 provinciales. Inter eos, quorum patria cum aliqua probabilitate statui potest, numerus provincialium maior est quam Italorum, unde autem, cum

senatorum saeculi III. patriam conicere difficillimum sit, nihil accuratius collegi potest. Certe autem numerus senatorum ex provinciis ortorum . . . auctus est, quorum 12 tantum ex orientalibus provinciis prodierunt, 21 ex occidente. Admirationem movet senatores tam pancos orientales inveniri. Nam ex temporibus Traiani, quo imperante totidem fere (13) senatores terrae orientis protulerunt quot provinciae occidentales (15), provinciae orientis magis magisque valebant. Praeterea memorabile dictu est nullos Hispanos aut Gallos inveniri, nam fueritne Saturninus (n. 140) Gallus incertius est, cum Zonaras et Zosimus eum Maurum fuisse tradant. Non pauci reperiuntur ex Dalmatia et Pannonia orti. Numerum eorum etiam maiorem fuisse verisimile est, cum plurimi imperatores illorum temporum ex illis provinciis oriundi fuerint.

IV. Additamenta.

1. de provinciis, quibus senatores praeerant.

Cum magni momenti mihi esse videatur perscrutari, quantum altera saeculi III. parte senatores provinciis praeesse desierint, componam eas provincias, quibus his annis senatores praepositi erant. Hac in re iis solis me continere necesse erat, quarum praesides viros ordinis senatorii fuisse testimoniis ostenditur. Sunt autem hae: Hispania Tarraconensis, Africa, Macedonia, Dalmatia, Asia, Bithynia, Syria, Palaestina, Aquitania, Numidia, Galatia (additis Ponto fortasse etiam Paphlagonia), Noricum, Moesia inferior, Pannoniae, Cappadocia, Britannia, Thracia, Arabia. Harum provinciarum etiam eos praesides enumerabo, quos Alexandri et Maximini et Gordiani III. temporibus provinciis praefuisse repperi.

1. Hispania Tarraconensis.

Q. Atrius Clonius, leg. pr. pr. Hisp. (Tarrac.) sub Alexandro: Prosop. I, 177, 1130.

Q. Decius Valerianus, leg. pr. pr. Tarraconensis a. 238. II, 5, 21.

M. Aurelius Valentinianus, vir clar., praeses Hisp. cit. a. 283 (n. 144).

2. Africa.

M. Antonius Gordianus (qui postea imperavit), proconsul Africae sub Alexandro. I, 96, 664.

Aspasius Paternus, proconsul Africae a. 257 (n. 57).

Galerius Maximus, proconsul a. 258 (n. 64).

L. Mes . . ., proconsul post a. 257 (n. 90).
Vibius Passienus, proconsul sub Gallieno (n. 91).

3. Macedonia.
P. Iulius Iunianus Martialianus, proconsul Macedoniae sub Alexandro. II, 197, 247.
L. Priscus, praeses Macedoniae sub Decio: Victor 29 (n. 31).
C. Caerellius Pollittianus agnomine Helvinus, proconsul Macedoniae, non multo ante Diocletianum (cf. n. 150).

4. Achaia.
Claudius Illyricus, proconsul Achaiae saec. III. I, 381, 716.
Decimius Secundinus, proconsul saec. III: II, 4, 17.
Messala, praeses Achaiae sub Decio: epistula Decii ad eum: vit. Claud. 16 (n. 29).
(Iulius) Valens, sub Gallieno Achaiam proconsulari imperio regens: vit. Gallieni 2, 2. trig. tyr. 19, 1 (n. 71).
Praeterea memorantur legati prov. Achaiae:
Cn. Petronius Probatus Iunior Iustus sub Alexandro, ut videtur. III, 29, 223.
C. Luxilius Sabinus Egnatius Proculus, sub Gordiano, ut videtur. II, 310, 337.

5. Dalmatia[1].
Claudius Herennianus, leg. pr. pr. Dalmatiae a. 247 (n. 19).
Aurelius Marcianus, vir perfect., praeses prov. Dalmatiae a. 277. I, 210, 1274.

6. Asia.
Sulpicius Priscus, proconsul Asiae sub Alexandro, ut videtur: Rev. des ét. gr. 1906, p. 84, 86.

1. Varius Macrinus, leg. Alexandri Illyrici III, 386, 191. Honoratus, leg. Gordiani Dalmatiae. C. III, 13 327 seq.

L. Egnatius Victor Lollianus, proconsul sub Philippis (n. 14).

Iulius Proculus Quintilianus, a. 249, 250 (n. 24).

Optimus, proconsul Asiae a. 250 et a. 251 (cf. n. 30).

C. Iulius Volusenna Rogatianus, a. 254 (n. 49).

. . . . . us Maximillianus, sub Valeriano (n. 72).

Arellius Fuscus, usque ad a. 275 (n. 112).

Faltonius Probus, post. a. 275 (n. 121).

7. Bithynia

Vellius Macrinus, leg. consularis Bithyn. a. 269 (n. 97).

8. Syria.

Maximinus, a Tacito Syriae praepositus: Zos. I, 63 (n. 125).

Saturninus, a Probo Syriae praepositus: Zos. 1, 66 (n. 140).

Coele:

D. Simonius Proculus Iulianus, leg. Syriae Coeles sub Maximino vel Gordiano. III, 248, 529.

Virius Lupus (n. 129), praeses Syriae Coeles et Arabiae (cos. ord. a. 278).

Phoenice:

Rufinus, c. a. 251 leg. Syriae Phoenices aut Arabiae, probabilius Arabiae (cf. n. 42).

9. Palaestina.

Achaeus, leg. Palaestinae sub Gallieno (n. 88).

10. Aquitania.

C. Esuvius Tetricus, senator, praeses Aquitaniae (n. 116).

11. Numidia.

M. Ulpius Maximus, clar. vir, praeses Numidiae sub Alexandro. III, 462, 559.

P. Iulius Iunianus Martialianus, leg. pr. pr. sub Alexandro. II, 197, 247.

Cn. Petronius Probatus Iunior Iustus, legatus pr. pr. sub Alexandro vel Maximino. III, 29, 223.

Capellianus, leg. a. 238. I, 301, 344.

Iulius A . . ., leg. a. 242. II, 160, 76, fortasse L. Iul(ius) Apronius Maenius Pius Salamallianus (II, 167, 104 et Pallu de Lessert, fastes de la Numid. p. 149).

Veturius Veturianus, leg. pr. pr. a. 253 (n. 44).

C. Macrinius Decianus, leg. pr. pr. sub Valeriano et Gallieno (a. 260) (n. 68).

[Ten]agino Probu[s, praeses?] prov. Num. sub Claudio Gothico (cf. ser. 2, n. 19).

M. Aurelius Decimus, vir perf., praeses a. 283/4. I, 204, 1238.

12. Galatia.

L. Apronius Pius, leg. Galatiae sub Alexandro: C. III, 14 184[27].

Aurelius Basileus, leg. sub Alexandro C. III, 14 184[42].

P. P. Ellus (nomen male exceptum) Vibianus, leg. Maximini: C. III, 308. Prosop. III, 418, 369 (non Cappadociae).

M. Iunius Valerius Nepotianus, praeses Galatiae Pontique a. 250, fortasse etiam Paphlagoniae (cf. C. III, 14 184[25]) (n. 25).

13. Noricum.

L. Macrinius Decianus, leg. pr. pr. Norici sub Valeriano et Gallieno (n. 68).

14. Moesia inf.

Iul(ius) Gaetulicus, leg. Moesiae inf. primis Alexandri temporibus. II, 191, 204.

L. Annius Italicus Honoratus, leg. Moesiae inf. a. 224. I, 67, 499.

Anicius Faustus Paulinus, leg. a. 230. I, 55, 442.

Fir. Philopappus, sub Alexandro. II, 60, 119.
Ti. Iul(ius) Festus, sub Alexandro. II, 191, 204.
Um[midius] Tereventinus, leg. sub Alexandro. III, 467, 587.
Q. Decius, leg. a. 234. C. III, 12519.
Fl(avius) Lucill[ia]nus, leg. Maximini. II, 70, 200.
Tullius Menophilus, consularis Moes. inf. Gordiani. III, 341, 281.
C. Pe . . ., leg. Gordiani. III, 19, 139.
Iu[lius?], leg. Gordiani: Rev. arch. 41, 1902, p. 363 (n. 115).
Tertullianus, leg. Gordiani. III, 306, 89.
Sab. . . Modestus, leg. Gordiani. III, 151, 2.
M. Ulpius Tertullianus Aquila, inter a. 241 et 244 (?) leg. III, 463, 572. fortasse idem Tertullianus. III, 306, 89.
Prast(ina) Messalinus, leg. sub Philippis (n. 12).
C. Vibius Trebonianus Gallus, leg. imperante Decio Moesiae inf., ut videtur (n. 33).
M. Aemilius Aemilianus (n. 41), leg. Moesiae inf., ut videtur, sub Gallo.

15. Pannoniae.

Ingenuus, sub Gallieno Pannonias regebat (n. 75).

Pannonia inferior:

Fl(avius) Aelianus, leg. Pannoniae inf. a. 228. II, 63, 138.
Fl(avius) Marcianus, consularis Pann. inf. sub Alexandro. II, 71, 204.
Pomponius, leg. Pann. inf. inter a. 216 et 247, sub Alexandro, ut videtur. III, 74, 518.
M. Aurelius Valentinianus (n. 144), leg. pr. pr. Pann. inf. post a. 283. I, 217, 1310.

Praeterea equestris gradus inveniuntur:

Aelius Paternianus, vir egreg., agens vices legati Pann. inf. a. 284. I, 20, 163.

L. Flavius Aper, vir perf., praeses Pann. inf. (C. III, 15 156), fortasse Aper, praef. praet. Numeriani; sed id plane dubium est, praesertim cum nomen gentile praefecti praet. Arrius fuisse videatur.

16. Cappadocia.

Sex. Catius Clementius Priscillianus, leg. Cappad. sub Alexandro. I, 321, 471 et C. III, 6924.

Q. Iul(ius) Proculeianus, leg. sub Alexandro a. 231. Comptes-rendus de l'acad. des inscr. 1905, p. 348.

Licinius Serenianus, leg. Maximini. II, 284, 166.

Cuspidius Flaminius Severus, leg. a. 238. I, 488, 1333.

Antonius Memmius Hiero, leg. sub Philippis (n. 21).

C. Va[lerius Te]rtull[u]s, leg. sub Decio (n. 32).

A. Vergilius Maximus, leg. sub Gallo (n. 43).

17. Britannia.

Maximus, leg. Britanniae a. 225. II, 358, 304.

Ti. Cl(audius) Paulinus, leg. Alexandri. I, 398, 758.

Cl(audius) Xenophon, sub Alexandro. I, 403, 835.

Egnatius Lucilianus, leg. Gordiani. II, 33, 19.

Maecilius Fuscus, leg. Gordiani. II, 319, 34.

Nonius Philippus, leg. Gordiani a. 242. II, 413, 114.

Desticius Iuba, leg. inter a. 253—259 (n. 47).

T. Flavius Postumius Varus, leg. Britanniae aut leg. II. Augustae ante a. 271, quo anno praef. urbi erat (n. 103).

18. Thracia.

L. Prosius Rufinus, leg. Alexandri Thraciae: Kalinka, Antike Denkmäler in Bulgarien, n. 43 seq.

Rutilius Pudens Crispinus, leg. Thraciae sub Alexandro: Kalinka, l. c. n. 49 seq.

M. Ulpius Senecio Saturninus, leg. sub Alexandro. III, 462, 560.

[S]aturninus Fidus, leg. Maximini: Kalinka, l. c. n. 56.

D. Simonius Proculus Iulianus, leg. inter a. 235 et a. 238. III, 248, 529.

L. Vettius Iuvenis, leg. a. 238: Kalinka l. c. n. 57, Cagnat, Inscr. Gr. ad res Rom. pert. I, 722.

Catius Celer, leg. Gordiani. I, 321, 470.

Pomponianus? vel Pomp(onius) Magianus, leg. inter a. 241 et a. 244. III, 73, 513.

Sex. Furnius Publianus, leg. sub Philippis ante a. 247 (n. 18).

Gallonius Avitus, leg. Thraciarum Aureliani (cf. ser. 2, n. 15).

20. Arabia.

Caecilius Felix, leg. Arabiae sub Alexandro, a. 222. Rev. bibl. 1897, p. 576, 579, 583, 588.

Cl(audius) Sollemnius Pac[atianus], leg. Alexandri. I, 400, 816.

Pomponius Julianus, leg. a. 236 III, 77, 543.

C. Fulvius Ian(uarius), leg. Maximini: Rev. bibl. 1897, p. 585.

M. Domitius Valerianus, leg. a. 238. C. III, $14\,149^{31}$.

Marc. . . ., leg. Arabiae a. 239. II, 331, 133.

D. Simonius Proculus Iulianus (v. supra legatus Thraciae), leg. Maximini Arabiae: Germer-Durand Bull. du Comité des trav. hist. 1904, p. 19, n. 27; p. 23, n. 35.

Aur(elius) . . . leg. sub Philippis (n. 20).

Rufinus, leg. Arabiae, ut videtur, ca. a. 251 (cf. n. 42).

M. Aelius Aurelius Theo, vir clar., praeses Valeriani et Gallieni (n. 69).

Iunius Olympus, praeses Arabiae a. 261/2[1]. *διασημότατος ἡγεμών*: itaque eques[1]: Cagnat, Inscr. Graec. ad res Rom. pert. III n. 1286.

---

1. cf. David Magie: de Romanorum iuris publici sacrique vocabulis sallennibus in Graecum sermonem conversis (Lipsiae 1965), p. 31; p. 106.

Virius Lupus, praeses Syriae Coeles et Arabiae (cos. ord. a. 278) (n. 129).

M. Petrus, praeses a. 278/9.

διασημότατος ἡγεμών; itaque eques[1] III. 32, 244. et C J G. 4649 = Waddington 1909.

Primum provincias senatui semper commissas contemplemur, Africam, Macedoniam, Achaiam, Asiam, quibus (excepta Achaia a. 15—44) semper senatores praefuerunt. Quod attinet ad imperatorias provincias, praesides Hispaniae Tarraconensis, utriusque Syriae, Palaestinae, Aquitaniae, Galatiae (Pontique, fortasse etiam Paphlagoniae), Norici, Cappadociae, Britanniae, Thraciae, quos indagavimus, ordinis senatorii fuerunt, item Bithyniae et Moesiae inferioris. Praeterca huc videntur pertinere Pannoniae; nam L. Flavius Aper, praeses Pannoniae inferioris, equestris quidem ordinis fuit, sed dubium est quo tempore.

Sed nonnullarum provinciarum praesides praeter senatores etiam equites inveniantur. Dalmatia enim a. 277 ab equite administrata est, item Arabia inter a. 261 et a. 262, deinde inter a. 278 et a. 279, cum a. 278 senator, Virius Lupus, Arabiam una cum Syria Coele rexerit. Etiam Numidiae saeculo III. exeunte equestris ordinis praesides praefuerunt, fortasse iam ex temporibus Claudii Gothici, si Tenagino Probus eques erat (cf. ser. 2, n. 19).

2. de praefectis praetorio senatoriis.

In vita Alexandri c. 21 scriptum est: praefectis praetorii suis senatoriam addidit dignitatem, ut viri clarissimi et essent et dicerentur, quod antea vel raro fuerat vel omnino diu non fuerat.

Sed ne Alexandro quidem imperante praefectos prae-

1. cf. David Magie l. c.

torio ordinis senatorii inveni[1]. Paulo ante a. 238 M. Aedinius Iulianus praefectus praetorio erat, qui iam a. 223 senator fuit (I, 11, 92). Itidem Iulius Placidianus, praefectus praetorio Aureliani, iam eo tempore, quo praefectus erat, clarissimus vir appellatur. Sed, ut ceteros omittam, et Philippus, qui postea imperabat eiusque frater Iulius Priscus, et Carus, qui anno 282 imperator factus est et M. Annius Florianus praefecti praetorio ordinis equestris erant. Nonnulli autem post praefecturam in amplissimum ordinem adlecti sunt. Hi sunt T. Petronius Taurus Volusianus, praefectus praetorio Valeriani et Gallieni, cos. a. 261 (n. 76) et Aurelius Aristobulus, praefectus praetorio Cari et Diocletiani, cos. ord. a. 285 (I, 197, 1211).

1. Domitium Ulpianum, praefectum praet. Alexandri (II, 24, 146) et collegam eius (Iulium Paulum?) senatores fuisse non recte putat Thiele p. 74.

Vita.

Natus sum Adolfus Parisius in vico Brandenburgensi, cui nomen est Glindow, a. d. VIII kal. Jun. anni 1892, patre Adolfo, sacerdote evangelico, matre Emmy, e gente Quenstedt. Fidei adscriptus sum evangelicae. Eodem, quo natus sum anno cum parentibus migravi in vicum prope Berolinum situm Grossbeeren. Primis litterarum elementis imbutus gymnasii vici prope Berolinum siti Groß-Lichterfelde discipulus factus sum anno 1901. Postquam vere anni 1910 maturitatis testimonium consecutus sum Berolini per duodocim menses stipendia feci militaria. Autumno anni 1910 civis universitatis Berolinensis academicus in album inscriptus sum. Inde a vere anni 1911 usque ad aestatem anni 1912 Tubingae, ab autumus eiusdem anni Berolini historicis philologicisque studiis me dabam. Docuerunt me Tubingenses viri doctissimi: Adickes, de Fischer, Goetz, Gundermann, Günter, Kornemann, de Mess, Wahl; Berolinenses: Diels, Erdmann, Hintze, Hirschfeld, Lasson, Ed. Meyer, Norden, Schäfer, Simmel, Tangl, de Wilamowitz-Moellendorff. Interfui exercitationibus virorum clarissimorum Tubingensium: Gundermann, Jacob, Schmid; Berolinensium: Diels, Hirschfeld, Löschke, Ed. Meyer, Norden, Schmitt, Thomas, de Wilamowitz-Moellendorff.

Omnibus praeceptoribus meis maximam habeo gratiam in primis autem auxilio virorum doctissimorum Hirschfeld et Dessau studia mea aucta esse confiteri eisque palam summas gratias agere non dubito.